

LUẬN CƯƠNG

NGƯỜI
LIÊN
BANG

THE FEDERALIS PAPERS

Tác giả: Alexander Hamilton, James Madison, John Jay

Xuất bản lần đầu năm 1788

Tác phẩm thuộc về công chúng

LUẬN CƯƠNG NGƯỜI Liên bang

Bản quyền bản dịch © Nguyễn Cảnh Bình, 2025

Công ty Cổ phần Sách Omega Việt Nam xuất bản, bìa mềm, 2025

Thiết kế và trình bày: Công ty Cổ phần Sách Omega Việt Nam

Công ty Cổ phần Sách Omega Việt Nam – thành viên của Alpha Publishing Group.

CÔNG TY CP SÁCH OMEGA VIỆT NAM (OMEGA PLUS) thành lập tháng 9/2016 với định hướng xuất bản tri thức nền tảng trong lĩnh vực Khoa học Nhân văn, Khoa học Tự nhiên, Chính trị – Xã hội, Triết học, Nghệ thuật... Đến nay, chúng tôi đã xuất bản gần 500 đầu sách thuộc 7 tủ sách, bao gồm: Kinh điển, Sử Việt, Khoa học, Nhân vật Vĩ đại, Nghệ thuật, Tủ sách Đời người và Tủ sách Y sinh. Thông qua việc xuất bản các ấn phẩm có giá trị, mang hàm lượng tri thức cao, qua các hoạt động nhằm đưa tri thức hữu ích đến cộng đồng, Omega Plus mong muốn đóng góp theo cách riêng vào sự phát triển đang ngày càng mạnh mẽ của xã hội.

Không phần nào thuộc sở hữu của Công ty Cổ phần Sách Omega Việt Nam và được chủ sở hữu nhượng quyền trong xuất bản phẩm này được phép sao chép, lưu trữ trong hệ thống truy xuất hoặc truyền đi dưới bất kỳ hình thức nào hoặc bằng bất kỳ phương tiện nào gồm điện tử, cơ khí, sao chụp, ghi âm hoặc mọi hình thức và phương tiện khác mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của Công ty Cổ phần Sách Omega Việt Nam. Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Hamilton, Alexander

Luận cương Người Liên bang = The Federalist Papers : Tuyển tập các bài luận bênh vực bản Hiến pháp mới cho Liên minh các tiểu bang Hoa Kỳ được soạn thảo và ký kết trong Hội nghị Lập hiến ngày 17/9/1787 / Alexander Hamilton, James Madison, John Jay ; Dịch: Quốc Trung, Hồng Ngọc ; Nguyễn Cảnh Bình h.đ.. – H. : Thế giới ; Công ty Sách Omega Việt Nam, 2025. – 488 tr. ; 24 cm

1. Luật Hiến pháp 2. Mỹ

342.7302 – dc23

TGF0642p-CIP

Góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và bản dịch: info@omegaplus.vn

Liên hệ ebooks, hợp tác xuất bản & truyền thông trên sách: truyenthong@omegaplus.vn

Liên hệ dịch vụ bản quyền, xuất bản, ký gửi và phát hành: dichvu@omegaplus.vn

THE FEDERALIS PAPERS

LUẬN CƯƠNG

NGƯỜI LIÊN BANG

*Tuyển tập các bài luận bênh vực bản Hiến pháp mới cho
Liên minh các tiểu bang Hoa Kỳ được soạn thảo và ký kết
trong Hội nghị Lập hiến ngày 17/9/1787*

Alexander Hamilton, James Madison & John Jay

Quốc Trung, Hồng Ngọc dịch
Nguyễn Cảnh Bình hiệu đính và giới thiệu

NHÀ XUẤT BẢN
THẾ GIỚI

ĐỘI NGŨ TRIỂN KHAI

Phụ trách xuất bản: Nguyễn Cảnh Bình

Điều phối sản xuất: Bảo An

Thiết kế bìa: Hoàng Duy Khánh

Trình bày: Vũ Lê Thư

VIỆN LÃNH ĐẠO ABG

ABG Leadership Institute

Website: <https://abg.edu.vn/>

ABG
LEADERSHIP INSTITUTE

TRUNG TÂM KINH TẾ CHÂU Á - THÁI BÌNH DƯƠNG

Website: www.vapec.org.vn

Mục lục

Lời giới thiệu cho bản dịch *Luận cương Người Liên bang*
của GS.TS. Nguyễn Đăng Dung13

Lời giới thiệu của Nguyễn Cảnh Bình.....15

Về tác phẩm *Luận cương Người Liên bang*21

Cấu trúc và nội dung chính của tác phẩm24

#1 Giới thiệu chung..... 27
Alexander Hamilton

#2 Về các mối đe dọa từ lực lượng và ảnh hưởng nước ngoài31
John Jay

#3 Tiếp tục chủ đề: Các mối đe dọa
từ lực lượng và ảnh hưởng nước ngoài36
John Jay

#4 Tiếp tục chủ đề: Các mối đe dọa
từ lực lượng và ảnh hưởng nước ngoài41
John Jay

#5 Tiếp tục chủ đề: Các mối đe dọa
từ lực lượng và ảnh hưởng nước ngoài46
John Jay

#6 Cảnh báo hiểm họa chiến tranh giữa các tiểu bang50
Alexander Hamilton

#7 Tiếp tục chủ đề trước và liệt kê các nguyên nhân cụ thể..... 57
Alexander Hamilton

#8 Ảnh hưởng của nội chiến trong việc hình thành quân đội thường trực
và các thể chế đe dọa tự do63
Alexander Hamilton

#9 Lợi ích của Liên bang như một thành trì chống lại bè phái
và nổi loạn trong nước69
Alexander Hamilton

#10	Tiếp tục chủ đề: Lợi ích của Liên bang như một thành trì chống lại bè phái và nổi loạn trong nước.....	75
	<i>James Madison</i>	
#11	Lợi ích của Liên bang đối với thương mại và hải quân	86
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#12	Lợi ích của Liên bang đối với nguồn thu ngân sách	91
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#13	Tiếp tục chủ đề trước về hiệu quả ngân sách.....	95
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#14	Phân bác ý kiến phản đối về quy mô lãnh thổ rộng lớn	98
	<i>James Madison</i>	
#15	Sự thiếu hiệu quả của liên minh hiện tại trong việc duy trì Liên bang	103
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#16	Tiếp tục chủ đề: Sự thiếu hiệu quả của liên minh hiện tại trong việc duy trì Liên bang	108
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#17	Tiếp tục chủ đề: Sự thiếu hiệu quả của liên minh hiện tại trong việc duy trì Liên bang	113
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#18	Tiếp tục chủ đề: Sự thiếu hiệu quả của liên minh hiện tại trong việc duy trì Liên bang	118
	<i>Alexander Hamilton & James Madison</i>	
#19	Tiếp tục chủ đề: Sự thiếu hiệu quả của liên minh hiện tại trong việc duy trì liên bang	124
	<i>Alexander Hamilton & James Madison</i>	
#20	Tiếp tục chủ đề: Sự thiếu hiệu quả của liên minh hiện tại trong việc duy trì liên bang	129
	<i>Alexander Hamilton & James Madison</i>	
#21	Các khiếm khuyết khác của liên minh hiện tại.....	135
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#22	Tiếp tục chủ đề: Các khiếm khuyết khác của liên minh hiện tại.....	140
	<i>Alexander Hamilton</i>	

#23	Sự cần thiết của một chính phủ mạnh mẽ như đề xuất để bảo vệ liên minh.....	146
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#24	Tiếp tục chủ đề và trả lời phản đối liên quan đến quân đội thường trực.....	151
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#25	Tiếp tục chủ đề với cùng quan điểm.....	156
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#26	Tiếp tục chủ đề với cùng quan điểm.....	161
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#27	Tiếp tục chủ đề với cùng quan điểm.....	167
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#28	Kết luận về chủ đề trước.....	171
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#29	Về lực lượng dân quân	176
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#30	Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	180
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#31	Tiếp tục chủ đề: Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	184
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#32	Tiếp tục chủ đề: Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	189
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#33	Tiếp tục chủ đề: Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	193
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#34	Tiếp tục chủ đề: Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	198
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#35	Tiếp tục chủ đề: Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	203
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#36	Tiếp tục chủ đề: Về quyền đánh thuế của Liên bang.....	208
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#37	Về những khó khăn của Hội nghị Lập hiến trong việc xây dựng một mô hình chính phủ thích hợp	214
	<i>James Madison</i>	

#38	Tiếp tục chủ đề và phơi bày sự không nhất quán của các phản đối Hiến pháp mới.....	219
	<i>James Madison</i>	
#39	Sự phù hợp của bản Hiến pháp mới với các nguyên tắc Cộng hòa	223
	<i>James Madison</i>	
#40	Xem xét và xác nhận quyền lực của Hội nghị trong việc hình thành một chính phủ hỗn hợp	229
	<i>James Madison</i>	
#41	Tổng quan về các quyền hạn được trao bởi Hiến pháp.....	235
	<i>James Madison</i>	
#42	Tiếp tục chủ đề: Tổng quan về các quyền hạn được đề xuất trao cho Liên bang	244
	<i>James Madison</i>	
#43	Tiếp tục chủ đề: Tổng quan về các quyền hạn được đề xuất trao cho Liên bang	251
	<i>James Madison</i>	
#44	Tiếp tục chủ đề: Tổng quan về các quyền hạn được đề xuất trao cho Liên bang và kết luận	257
	<i>James Madison</i>	
#45	Xem xét mối nguy hiểm được cho là từ quyền lực của Liên bang đối với chính quyền bang	262
	<i>James Madison</i>	
#46	Tiếp tục chủ đề trước với những so sánh ảnh hưởng giữa chính quyền liên bang và chính quyền tiểu bang	267
	<i>James Madison</i>	
#47	Cấu trúc cụ thể của chính quyền mới và sự phân bổ quyền lực giữa các nhánh quyền lực khác nhau	271
	<i>James Madison</i>	
#48	Các cơ quan này không nên tách biệt đến mức không có sự kiểm soát lẫn nhau	275
	<i>James Madison</i>	
#49	Tiếp tục chủ đề với cùng luận điểm.....	279
	<i>James Madison</i>	

#50	Tiếp tục chủ đề với cùng luận điểm.....	283
	<i>James Madison</i>	
#51	Tiếp tục chủ đề với cùng luận điểm và kết thúc vấn đề này.....	287
	<i>James Madison</i>	
#52	Hạ viện: Xem xét tiêu chuẩn cử tri và ứng viên, cùng nhiệm kỳ của Hạ nghị sĩ.....	295
	<i>James Madison</i>	
#53	Tiếp tục chủ đề: Xem xét về nhiệm kỳ của Hạ nghị sĩ.....	299
	<i>James Madison</i>	
#54	Tiếp tục chủ đề: Xem xét về tỉ lệ đại diện tại Hạ viện	302
	<i>James Madison</i>	
#55	Tổng số thành viên của Hạ viện	306
	<i>James Madison</i>	
#56	Tiếp tục chủ đề: Tổng số thành viên của Hạ viện	310
	<i>James Madison</i>	
#57	Tiếp tục chủ đề trước: Phân tích nguy cơ Hiến pháp mới có thể đưa tăng lớp thiếu số lên trên đa số	314
	<i>James Madison</i>	
#58	Tiếp tục chủ đề trước: Xem xét khả năng mở rộng số lượng nghị viện trong tương lai.....	319
	<i>James Madison</i>	
#59	Về quyền lực của Quốc hội.trong việc điều chỉnh bầu cử thành viên.....	324
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#60	Tiếp tục chủ đề: Về quyền lực của Quốc hội trong việc điều chỉnh bầu cử thành viên.....	329
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#61	Tiếp tục chủ đề: Về quyền lực của Quốc hội trong việc điều chỉnh bầu cử thành viên.....	334
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#62	Cơ cấu Thượng viện: Xem xét tiêu chuẩn Thượng nghị sĩ, cách thức bổ nhiệm, nguyên tắc đại diện bình đẳng, số lượng Thượng nghị sĩ và nhiệm kỳ	338
	<i>James Madison</i>	

#63	Khảo cứu sâu hơn về cơ cấu Thượng viện: Thời gian tại vị của Thượng nghị sĩ 344 <i>James Madison</i>
#64	Khảo cứu sâu hơn về cơ cấu Thượng viện: Quyền ký kết Hiệp ước 348 <i>John Jay</i>
#65	Tiếp tục chủ đề: Quyền hạn của Thượng viện.....352 <i>Alexander Hamilton</i>
#66	Tiếp tục phân tích về quyền xét xử luận tội của Thượng viện356 <i>Alexander Hamilton</i>
#67	Cơ quan Tổng thống: Vạch trần những sai lệch về thiết kế quyền Hành pháp 360 <i>Alexander Hamilton</i>
#68	Xem xét phương thức bầu cử Tổng thống.....365 <i>Alexander Hamilton</i>
#69	Tiếp tục chủ đề đồng thời so sánh quyền lực Tổng thống Mỹ với quốc vương Anh và Thống đốc New York 369 <i>Alexander Hamilton</i>
#70	Tiếp tục chủ đề: Cơ quan hành pháp.....374 <i>Alexander Hamilton</i>
#71	Thời hạn tại vị của Tổng thống.....379 <i>Alexander Hamilton</i>
#72	Tiếp tục chủ đề: Xem xét việc tái ứng cử của Hành pháp..... 383 <i>Alexander Hamilton</i>
#73	Tiếp tục chủ đề về quy định lương bổng và quyền phủ quyết của Tổng thống 388 <i>Alexander Hamilton</i>
#74	Tiếp tục chủ đề về quyền chỉ huy lực lượng vũ trang và quyền ân xá của Tổng thống393 <i>Alexander Hamilton</i>
#75	Tiếp tục chủ đề về quyền ký kết hiệp ước của Tổng thống 396 <i>Alexander Hamilton</i>
#76	Tiếp tục chủ đề về quyền bổ nhiệm các quan chức chính phủ401 <i>Alexander Hamilton</i>

#77	Kết luận quy định về Tổng thống trong bản Hiến pháp	405
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#78	Quan điểm về Hiến pháp của cơ quan Tư pháp liên quan đến nhiệm kỳ hành xử tốt	410
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#79	Quan điểm sâu hơn về Tòa án liên quan đến các điều khoản tiền lương và trách nhiệm của các thẩm phán	418
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#80	Quan điểm sâu hơn về Tòa án và phạm vi quyền lực của cơ quan này	422
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#81	Phân tích bổ sung về Tư pháp: Phân bổ thẩm quyền xét xử	430
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#82	Phân tích bổ sung về Tư pháp: Giải đáp một số vấn đề liên quan	435
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#83	Phân tích bổ sung về Tư pháp: Vấn đề xét xử bằng bồi thẩm đoàn	439
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#84	Bàn về một số phản đối đa dạng khác	454
	<i>Alexander Hamilton</i>	
#85	Kết luận	464
	<i>Alexander Hamilton</i>	
	Hiến pháp Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ	473

Những lời khen ngợi tác phẩm *Luận cương Người Liên bang*

Thomas Jefferson gọi *The Federalist Papers* là “Lời bình luận tốt nhất từng được viết về các nguyên tắc của chính quyền” – thể hiện sự ngưỡng mộ cao nhất dành cho lập luận về Hiến pháp của tác phẩm.

John Marshall, Chánh án Tòa án Tối cao Mỹ, thẩm phán nổi bật trong lịch sử Tối cao Pháp viện Mỹ, thường trích dẫn *The Federalist Papers* như là một trong những nguồn tư liệu có thẩm quyền hàng đầu để giải thích Hiến pháp.

Alexis de Tocqueville (thế kỷ XIX), trong *Democracy in America*, đánh giá *The Federalist Papers* là “tác phẩm thông thái nhất được viết dưới hình thức báo chí...,” cho thấy sự kính trọng của giới trí thức châu Âu đối với tác phẩm này.

Charles A. Beard, Nhà sử học Mỹ, khẳng định *The Federalist Papers* “vượt xa bất kỳ tài liệu luận chính trị nào về chất lượng tư tưởng”.

Tổng thống John F. Kennedy từng nói rằng nếu phải chọn chỉ một bộ sách để nghiên cứu về tinh thần của nước Mỹ, ông sẽ chọn *The Federalist Papers*.

Gore Vidal, nhà văn và nhà phê bình chính trị, gọi Madison là “một trong những thiên tài của thời đại ông”, và cho rằng *The Federalist Papers* là “đỉnh cao của tư tưởng chính trị Mỹ”.

Paul Leicester Ford, học giả thế kỷ XIX chuyên nghiên cứu về Hamilton, khẳng định rằng: “Không có bộ tác phẩm nào khác phản ánh sự sâu sắc, minh triết và thực tiễn đến thế trong việc xây dựng chính quyền Cộng hòa.”

The Library of America mô tả *The Federalist Papers* là “trụ cột trong di sản chính trị và trí tuệ của nước Mỹ” – một phần thiết yếu trong mọi nghiên cứu về nền Dân chủ Hoa Kỳ.

Richard Hofstadter, nhà sử học, mô tả *The Federalist Papers* là “sự kết tinh sáng suốt giữa triết học chính trị cổ điển và sự thực dụng Mỹ”.

Justice Antonin Scalia, thẩm phán Tòa án Tối cao Mỹ, ca ngợi Madison là “bộ óc lập hiến lớn nhất trong lịch sử Hoa Kỳ”, và khuyến nghị mọi luật gia nên đọc *The Federalist Papers* để hiểu sâu Hiến pháp.

Lời giới thiệu cho bản dịch *Luận cương Người Liên bang*

Tôi rất mừng khi một lần nữa chúng kiến và viết Lời giới thiệu cho một cuốn sách về Hiến pháp Mỹ. Nguyễn Cảnh Bình, không chỉ là một nhà kinh doanh sách mà còn là một học giả có sức ảnh hưởng trong lĩnh vực luật học và khoa học xã hội, đặc biệt là các cuốn sách về Hiến pháp. Từ những năm tháng khởi nghiệp đầy thách thức khi sách vẫn còn là món hàng khan hiếm và đắt đỏ, anh đã vượt qua nhiều rào cản để trở thành người tiên phong trong ngành xuất bản, góp phần quan trọng vào việc phổ biến tri thức cho đông đảo độc giả.

Trước khi trở thành một doanh nhân, nhà hoạt động xã hội được biết đến rộng rãi, Nguyễn Cảnh Bình đã khẳng định tên tuổi qua nhiều tác phẩm nghiên cứu giá trị, nổi bật nhất là *Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào?* Tác phẩm này đã định hình vị thế của anh trong giới nghiên cứu luật học tại Việt Nam. Trong Lời giới thiệu cho lần tái bản nhân kỷ niệm 20 năm của tác phẩm này, tôi đã từng gợi ý rằng, nếu đã bắt đầu với chủ đề nền móng lập hiến của Hoa Kỳ, tại sao không tiếp tục khám phá sâu hơn về những nền tảng tư tưởng đã định hình nên quốc gia này?

Đáp lại đề xuất đó, nhóm dịch giả dưới sự chỉ đạo của Nguyễn Cảnh Bình đã hoàn thành bản dịch *Luận cương Người Liên bang* từ bản gốc *The Federalist Papers* – công trình dịch thuật tâm huyết, bao gồm đầy đủ 85 bài luận nổi tiếng của Alexander Hamilton, James Madison và John Jay. Những bài luận này được viết nhằm bảo vệ dự thảo Hiến pháp Hoa Kỳ trước các cuộc tranh luận gay gắt giữa các nhà lập quốc và những người chống liên bang (Anti-Federalists).

Đáng chú ý, *Luận cương Người Liên bang* không chỉ là một tập hợp các bài luận tranh luận về một văn kiện chính trị, mà còn là minh chứng cho sự sắc bén trong tư duy pháp lý và chính trị. Ba tác giả – Hamilton, Madison và Jay – không chỉ là những nhà lập quốc kiệt xuất, mà còn là những học giả lỗi lạc với nền tảng sâu rộng về luật học, triết học và lịch sử. Họ đã đưa ra những lập luận xuất sắc bảo vệ mô hình chính quyền liên bang mới, giải thích rõ ràng các nguyên tắc của Hiến pháp Hoa Kỳ, đồng thời phản bác mạnh mẽ các luận điểm của phe chống liên bang, như các bài viết của “PULIUS” trong cùng thời kỳ.

Những bài luận này đã nhanh chóng vượt qua mục tiêu ban đầu, trở thành một bộ chú giải kinh điển về Hiến pháp Hoa Kỳ, vẫn giữ nguyên giá trị tham khảo cho các học giả luật pháp, chính trị học và sử học trên toàn thế giới cho đến tận ngày nay. Đúng như lời nhận xét của Thomas Jefferson, *Luận cương Người Liên bang* chính là “những lời bình luận tuyệt vời nhất từng được viết về những nguyên tắc của chính quyền”.

Chúng tôi xin trân trọng giới thiệu cuốn sách này đến với quý độc giả, với hy vọng rằng đây sẽ là tài liệu quý báu cho những ai mong muốn hiểu sâu hơn về nền tảng tư tưởng của quốc gia Hoa Kỳ, cũng như những nguyên lý đã định hình mô hình chính quyền liên bang hiện đại, qua đó đóng góp cho việc xây dựng nhà nước Pháp quyền và Hiến pháp ở Việt Nam.

Xin trân trọng giới thiệu cùng quý độc giả!

NGUYỄN ĐĂNG DUNG

Tháng Năm năm 2025

Lời giới thiệu

Hơn 20 năm trước, trong quá trình biên soạn cuốn sách *Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào?*, lần đầu tiên tôi được tiếp cận tác phẩm *Luận cương Người Liên bang* – tập hợp những bài luận chính trị kinh điển của ba nhà lập quốc Mỹ: Alexander Hamilton, James Madison và John Jay – tôi đã mơ ước một ngày nào đó có thể giới thiệu tác phẩm vĩ đại này đến độc giả Việt Nam. Phải nói rằng, *Luận cương Người Liên bang* là một trong những cuốn sách khiến tôi khao khát xuất bản hơn bất cứ cuốn nào khác.

Điều khiến tôi vô cùng kinh ngạc khi đọc tác phẩm này là những tác giả của cuốn sách – những người đã đặt nền móng cho Hiến pháp Hoa Kỳ – đều còn rất trẻ. Hamilton chỉ mới 32 tuổi, Madison chưa đầy 40, và John Jay cũng không hơn bao nhiêu. Ở độ tuổi ấy, họ đã viết nên một văn bản kỳ vĩ về trí tuệ, tầm nhìn và lý luận – nhằm bảo vệ cho một bản Hiến pháp vừa mới ra đời, và qua đó, kiến tạo nên một mô hình Cộng hòa bền vững, cho đến tận ngày nay.

Tác phẩm này không chỉ có giá trị trong bối cảnh nước Mỹ thế kỷ XVIII, mà còn vượt thời gian và không gian. Nó là một kho tàng tư tưởng về tổ chức quyền lực nhà nước, thiết kế thể chế, vai trò của pháp luật, cơ chế kiểm soát và cân bằng giữa các nhánh quyền lực – và đặc biệt là lý tưởng xây dựng một liên bang nơi công dân là trung tâm.

Một số trích dẫn từ cuốn sách có thể khiến bất kỳ ai quan tâm đến thể chế và chính trị không khỏi rung động: “Nếu con người là thiên thần, thì chẳng cần chính phủ làm gì.”¹ – đây là câu viết tuyệt vời nhất của James Madison, trong bài *Luận cương Người Liên bang số 51*.

1. Nguyên văn: *If men were angels, no government would be necessary.*

James Madison cùng viết “Phải để tham vọng chế ngự tham vọng”¹ và “Một liên bang được kiến thiết tốt phải có khả năng bảo vệ nhân dân khỏi hiểm họa từ các phe phái.”² – Madison, *Luận cương Người Liên bang* số 10).

Còn Hamilton, trong bài luận số 70 đã biện hộ không mệt mỏi về một chính quyền mạnh, một nền Hành pháp vững chắc: “Năng lực hành động trong nhánh Hành pháp là yếu tố hàng đầu để định nghĩa một chính quyền tốt.”³

Giá trị của Luận cương Người Liên bang.

Trong hơn 200 năm qua, đã có vô số những lời khen tặng nổi bật dành cho *Luận cương Người Liên bang*, qua đó để thấy sự vĩ đại và giá trị bất hủ của tác phẩm này. *Luận cương Người Liên bang* là một kiệt tác tư tưởng lập hiến, là sự kết tinh các tư tưởng của triết học chính trị cổ điển (Locke, Rousseau, Montesquieu), Cộng hòa Hy Lạp và La Mã cổ đại, và thực tiễn Cách mạng Mỹ. Bộ sách tiếp tục được Tòa án Tối cao Hoa Kỳ viện dẫn cho đến ngày nay như một nguồn diễn giải ý định gốc của Hiến pháp.

Ngoài nước Mỹ, *Luận cương Người Liên bang* đã truyền cảm hứng cho nhiều quốc gia trong quá trình xây dựng thể chế Pháp quyền và hệ thống Hiến pháp Dân chủ hiện đại. Nhiều sử gia đã xếp *Luận cương Người Liên bang* sánh ngang với các tác phẩm vĩ đại như *Cộng hòa* của Plato, *Dân chủ* của Aristotle, hay *Chính thể Đại diện* của John Stuart Mill.

Thomas Jefferson (Tổng thống thứ 3 của Hoa Kỳ, viết năm 1788) nhận xét rằng *Luận cương Người Liên bang* là “bài bình luận hay nhất về các nguyên tắc của chính quyền từng được viết ra”. Lời khen này

1. Nguyên văn: *Ambition must be made to counteract ambition.*

2. Nguyên văn: *A well-constructed union must be able to guard the people against the dangers of a faction.*

3. Nguyên văn: *Energy in the executive is a leading character in the definition of good government.*

cho thấy theo Jefferson, chưa có tác phẩm nào khác về lý thuyết chính quyền sánh bằng tập tiểu luận này.

George Washington đánh giá cao tác phẩm này vì đã đem lại nhiều nhận thức mới mẻ về khoa học chính trị. Ông nhận định rằng những bài luận này “đã soi rọi những ánh sáng mới lên khoa học quản trị nhà nước” và trình bày về quyền con người “một cách rõ ràng và đanh thép... đủ để gây ấn tượng lâu dài”. Washington dự đoán *Luận cương Người Liên bang* “sẽ được hậu thế ghi nhận” vì tác phẩm đã bàn luận một cách thẳng thắn và tài tình các nguyên tắc tự do và vấn đề tổ chức chính quyền – những chủ đề “luôn luôn thu hút nhân loại chừng nào họ còn gắn bó trong xã hội văn minh”.

Thủ tướng Anh kiêm sử gia Winston Churchill ca ngợi những bài viết *Luận cương Người Liên bang* như “một trong những tác phẩm kinh điển của Mỹ”, đồng thời nhận xét “sự thông tuệ thực tiễn của chúng đứng vượt trội” giữa dòng những tranh luận chính trị đương thời. Lời khen của Churchill nhấn mạnh giá trị văn chương và trí tuệ thực tiễn toát ra từ các bài luận này.

John Fiske, nhà sử học Hoa Kỳ thế kỷ XIX, khẳng định rằng đối với muôn đời sau, *Luận cương Người Liên bang* sẽ luôn là “bản chú giải uy tín nhất về Hiến pháp Hoa Kỳ”, bởi lẽ đây là công trình chung của “chính tác giả chủ yếu của bản Hiến pháp ấy và người biện hộ xuất sắc nhất cho nó”. Nói cách khác, Fiske đánh giá *Luận cương Người Liên bang* có giá trị độc đáo nhờ uy tín của những người viết ra nó (James Madison, “cha đẻ” Hiến pháp Mỹ, cùng với Alexander Hamilton, nhà lý luận bảo vệ Hiến pháp lỗi lạc).

J. Reuben Clark, Jr., nhà ngoại giao Mỹ, giữa thế kỷ XX, lưu ý rằng nhiều học giả đã tôn vinh *Luận cương Người Liên bang* như “chuyên luận vĩ đại nhất về chính quyền từng được soạn ra”, và xếp các tác giả của nó vào hàng “cùng đẳng cấp với Aristotle, Montesquieu và Locke”. So sánh này đặt Hamilton, Madison, Jay ngang tầm với những triết gia chính trị vĩ đại, thể hiện mức độ ảnh hưởng và tầm vóc tư tưởng của tập *Luận cương Người Liên bang*.

Nhà tư tưởng chính trị Pháp Alexis de Tocqueville trong cuốn *Nền Dân trị Mỹ* (1835) nhận định rằng mặc dù nội dung chuyên biệt về nước Mỹ, tác phẩm này “*nên được các chính khách của mọi quốc gia làm quen và học hỏi*”. Tocqueville đánh giá *The Federalist Papers* có giá trị phổ quát, vượt ra ngoài bối cảnh Hoa Kỳ, xứng đáng được mọi nhà lãnh đạo chính trị trên thế giới biết đến.

Ý nghĩa cuốn sách với Việt Nam hiện nay

Ngày nay, trong bối cảnh Việt Nam đang đặt lại nhiều câu hỏi lớn về cải cách thể chế, tái cấu trúc bộ máy nhà nước, tinh gọn bộ ngành và nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia – câu chuyện về việc vận hành một nhà nước hợp hiến, dân chủ đại diện như trong *Luận cương Người Liên bang* càng trở nên có ý nghĩa đặc biệt. Tôi tin rằng, đây không chỉ là một cuốn sách để đọc, mà còn là một công trình học thuật-lý luận-chính trị có thể mở ra nhiều hướng nghiên cứu mới cho các nhà tư tưởng, nhà quản lý, và những ai thực sự quan tâm đến tương lai của đất nước.

Không chỉ có giá trị về mặt lịch sử và lý luận, *Luận cương Người Liên bang* còn xứng đáng được xem là một tài liệu tham khảo và giảng dạy tuyệt vời trong các trường đại học, đặc biệt ở các khoa luật, khoa học chính trị, hành chính công và quan hệ quốc tế. Những lập luận sắc bén, tư duy thiết kế thể chế vượt thời đại và các bài học sâu sắc về kiểm soát quyền lực, cân bằng bộ máy, phân quyền và bảo vệ tự do cá nhân trong một nhà nước pháp quyền – tất cả đều mang tính nền tảng cho bất kỳ cuộc cải cách chính trị-hành chính nào trong thế kỷ XXI.

Đối với các nhà hoạch định chính sách, các chuyên gia xây dựng pháp luật, các nhà nghiên cứu cải cách thể chế ở Việt Nam, *Luận cương Người Liên bang* là một kho tư liệu sống động về cách một xã hội đa dạng, có nhiều khác biệt về lợi ích, vùng miền, tôn giáo và văn hóa, đã nỗ lực tìm được tiếng nói chung để xây dựng một bản Hiến pháp thống nhất và ổn định lâu dài. Những tranh luận trong sách không chỉ thể hiện tầm vóc trí tuệ của các nhà lập quốc Hoa Kỳ, mà còn là minh chứng sinh động cho phương pháp tư duy phản biện, lý tính, có tính

xây dựng – điều mà xã hội Việt Nam cũng rất cần trong quá trình cải tổ thể chế hiện nay.

Cuốn *Luận cương Người Liên bang* này sẽ là mảnh ghép hoàn chỉnh cho cuốn sách *Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào?* mà tôi đã biên soạn cách đây hơn 20 năm. Nếu *Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào?* tập trung tái hiện quá trình tranh luận, cốt lõi của những bất đồng và thỏa hiệp trong Hội nghị lập hiến năm 1787, thì *Luận cương Người Liên bang* chính là diễn giả toàn bộ, là tiếng nói biện minh sâu sắc, mạch lạc và đầy sức thuyết phục cho bản Hiến pháp đã được soạn thảo. Lần đầu tiên, toàn bộ 85 bài báo *Luận cương Người Liên bang* được dịch và công bố đầy đủ bằng tiếng Việt. Một số bài dịch tôi sử dụng lại từ bản dịch trước đây, nhưng hầu hết đều được hiệu đính, cập nhật và chuyển ngữ mới nhằm đảm bảo tính chính xác và nhất quán cao nhất.

Tôi hy vọng rằng với bản dịch lần này, *Luận cương Người Liên bang* sẽ thực sự sống lại như một công trình học thuật đương đại, khơi dậy cảm hứng tư duy chính trị – lập pháp – thể chế cho thế hệ những người làm chính sách, giảng dạy, nghiên cứu và hoạch định tương lai Việt Nam.

Về bản dịch tiếng Việt

Sau sáu tháng miệt mài dịch thuật, hiệu đính, với sự cộng tác tận tâm và trí tuệ của các cộng sự Quốc Trung và Hồng Ngọc, tôi thực sự hạnh phúc và vui mừng khi cuối cùng bản dịch trọn vẹn của cuốn sách kinh điển *Luận cương Người Liên bang* đã được hoàn thành. Đây không chỉ là thành quả của một dự án học thuật cụ thể, mà còn là việc tiếp nối thực hiện được dự định hơn 20 năm của tôi trong việc tìm hiểu, nghiên cứu và truyền bá tinh thần lập hiến và tư tưởng chính trị hiện đại đến với độc giả Việt Nam.

Tôi xin gửi lời cảm ơn đến những người bạn, những nhà nghiên cứu trong lĩnh vực Hiến pháp và đông đảo bạn đọc – những người vẫn luôn trân trọng, dõi theo và hành động vì một tương lai thể chế tiến bộ, hiệu quả và chính danh của Việt Nam. Hy vọng rằng những tư tưởng

lớn và lập luận sắc bén được trình bày trong tác phẩm này sẽ góp phần thiết thực vào quá trình xây dựng một nhà nước Pháp quyền, Dân chủ đại diện, dựa trên nền tảng trí tuệ, lý tính và đối thoại cởi mở.

Cũng như với cuốn sách *Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào?*, cuốn *Luận cương Người Liên bang* được viết từ cuối thế kỷ 18, lối hành văn của các tác giả theo kiểu văn phong cổ, trích dẫn nhiều điển tích và có nhiều bài viết mà Alexander Hamilton viết rất vội vàng trong một vài ngày để đăng báo cho kịp thời hạn. Vì thế, trong quá trình dịch thuật, chúng tôi đã chủ động lược dịch nhiều đoạn quá rườm rà và hiện đại hóa một phần văn phong cổ, đồng thời bổ sung thêm các chú thích và tóm tắt trước mỗi bài để làm rõ bối cảnh lịch sử, pháp lý và khái niệm – nhằm giúp độc giả tiếp cận nội dung dễ dàng hơn mà vẫn giữ được tinh thần và cấu trúc lập luận nguyên bản.

Dù đã cố gắng hết sức, chắc chắn bản dịch vẫn không thể tránh khỏi những thiếu sót hoặc chỗ chưa hoàn toàn sát nghĩa. Rất mong nhận được sự lượng thứ và góp ý từ bạn đọc, để chúng tôi có thể tiếp tục hoàn thiện trong những lần tái bản sắp tới.

Trân trọng cảm ơn và giới thiệu với các bạn!

Tháng Năm năm 2025
NGUYỄN CẢNH BÌNH

Về tác phẩm

Luận cương Người Liên bang

Bối cảnh ra đời

Năm 1787, sau khi giành độc lập từ Đế quốc Anh, nước Mỹ non trẻ lâm vào tình trạng rối ren dưới mô hình liên minh lỏng lẻo theo *Các điều khoản Hợp bang* (Articles of Confederation). Chính quyền trung ương gần như không có thực quyền, các tiểu bang hành xử độc lập, thường xuyên mâu thuẫn và bất hợp tác, khiến nền kinh tế đình đốn, nạn thuế khóa hỗn loạn, và nguy cơ ly khai, nội chiến luôn rình rập. Trong bối cảnh ấy, Hội nghị Lập hiến được triệu tập tại Philadelphia với mục tiêu soạn thảo một bản Hiến pháp mới, tạo lập một chính phủ liên bang đủ mạnh để duy trì trật tự, bảo vệ quyền tự do và thúc đẩy thịnh vượng chung.

Tuy nhiên, ngay khi bản Hiến pháp được thông qua tại hội nghị ngày 17 Chín năm 1787, làn sóng phản đối lập tức dâng cao, đặc biệt tại các tiểu bang có vị thế quan trọng như New York và Virginia. Nhiều bài viết phản đối xuất hiện – nổi bật có các bài ký tên “Cato” và “Brutus”, mà sau này được tập hợp lại dưới tên *Anti-Federalist Papers*. Tại New York, Thống đốc George Clinton đứng đầu một liên minh chống liên bang hùng mạnh, nắm đa số trong báo chí và nghị viện tiểu bang. Các tin đồn, xuyên tạc và luận điệu gieo rắc nỗi sợ về một chính quyền trung ương chuyên chế tràn lan trong công luận. Alexander Hamilton – một trong những đại biểu tham dự hội nghị và người ủng hộ nhiệt thành cho Hiến pháp – hiểu rằng nếu New York từ chối phê chuẩn thì toàn bộ công trình liên bang có thể đổ vỡ.

Trong tình thế cấp bách đó, Hamilton đề xuất viết một loạt bài luận để giải thích và bảo vệ bản Hiến pháp trước công luận. Ban đầu,

ông mời John Jay tham gia, nhưng sau khi Jay viết vài bài thì bị ốm. Vì vậy, Hamilton đã thuyết phục James Madison – “cha đẻ của Hiến pháp” – cùng hợp tác. Và Madison trở thành cộng sự chủ chốt của Hamilton trong tác phẩm này dù chỉ sau đó chưa đầy ba năm, họ đã trở thành đối thủ chính trị của nhau trên vũ đài Mỹ. Dưới bút danh chung Publius, ba người đã viết 85 bài luận, được đăng trên các tờ báo tại New York từ tháng Mười năm 1787 đến tháng Năm năm 1788, sau đó tập hợp thành tác phẩm *Luận cương Người Liên bang*.

Tác phẩm này không chỉ nhằm vận động phê chuẩn Hiến pháp mà còn trở thành một tuyên ngôn trí tuệ về nguyên tắc dân chủ đại diện, nhà nước pháp quyền, kiểm soát và đối trọng quyền lực – những nền tảng sống còn của một nền Cộng hòa Tự do. Dù chưa chắc đã xoay chuyển trực tiếp tình hình chính trị tại New York, nhưng về lâu dài, *Luận cương Người Liên bang* đã trở thành bản luận giải sâu sắc và bền vững nhất về Hiến pháp Mỹ, được so sánh với những kiệt tác tư tưởng chính trị như *Cộng hòa* của Plato, *Chính trị học* của Aristotle hay *Leviathan* của Hobbes.

Nội dung

Luận cương Người Liên bang là tuyển tập gồm 85 bài luận được Alexander Hamilton, James Madison và John Jay viết chung dưới bút danh “Publius”. Mục đích chính là để vận động phê chuẩn Hiến pháp Hoa Kỳ. Loạt bài này ban đầu được biết đến với tên *The Federalist*, và chỉ từ thế kỷ XX mới được gọi là *The Federalist Papers*.

Ban đầu, cả ba đều dùng bút danh Publius – một ám chỉ đến Publius Valerius Publicola, nhà sáng lập nền Cộng hòa La Mã, với ý nghĩa là “người bạn của nhân dân”. Alexander Hamilton viết 51 bài (1, 6-9, 11-13, 15-17, 21-36, 59-61 và 65-85); James Madison viết 29 bài (10, 14, 18-20, 37-58 và 62-63) còn John Jay viết 5 bài (2-5 và 64)

Trong số này, 77 bài đầu tiên được đăng tuần tự trên các báo *Independent Journal*, *New York Packet* và *The Daily Advertiser* từ tháng

Mười năm 1787 đến tháng Tư năm 1788. Sau đó, các bài viết được tổng hợp và xuất bản thành hai tập bởi NXB J. & A. McLean vào tháng Ba và tháng Năm năm 1788. Tám bài cuối (số 78 đến 85) tiếp tục được đăng báo từ tháng Sáu đến tháng Tám năm 1788.

Trong bài số 1, họ đặt ra câu hỏi trọng tâm: “Người dân quốc gia này sẽ chứng minh rằng loài người có thể tự xây dựng một chính quyền tốt đẹp thông qua suy ngẫm và lựa chọn – hay sẽ mãi mãi phải sống dưới những chế độ được hình thành bởi may mắn và vũ lực?”

Những bài viết nổi bật khác gồm:

- *Bài số 10:* Madison đề cập đến cách ngăn chặn việc một phe đa số chiếm ưu thế và tán dương mô hình Cộng hòa thương mại quy mô lớn.
- *Bài số 39 và 51:* Madison luận giải về mô hình liên bang và kiểm soát quyền lực giữa các nhánh chính phủ.
- *Bài số 70:* Hamilton bảo vệ mô hình tổng thống đơn nhất.
- *Bài số 78:* Hamilton đặt nền móng cho học thuyết giám sát Tư pháp.
- *Bài số 84:* Hamilton lập luận rằng không cần thêm Tuyên ngôn Nhân quyền vì Hiến pháp đã chứa đủ các quy định bảo vệ tự do.

Theo sử gia Richard B. Morris, *Luận cương Người Liên bang* là “tác phẩm giải thích tuyệt vời về Hiến pháp mà không gì sánh được, là kiệt tác chính trị học vượt trội cả về chiều sâu lẫn chiều rộng so với bất kỳ học giả Mỹ nào sau này”.

Cấu trúc và nội dung chính của tác phẩm

Trong *Luận cương Người Liên bang số 1*, Hamilton đề xuất sáu chủ đề lớn sẽ được luận bàn trong các bài tiếp theo:

1. Lợi ích của liên minh đối với thịnh vượng chính trị
2. Sự yếu kém của liên minh hiện tại
3. Nhu cầu về một chính quyền đủ mạnh
4. Sự phù hợp của Hiến pháp với nguyên lý Cộng hòa
5. Sự tương đồng với hiến pháp bang New York
6. Các lợi ích bổ sung mà Hiến pháp mang lại

Các bài luận được chia thành ba mảng nội dung chính:

1. Sự cần thiết của một chính quyền liên bang mạnh (Bài 1-36)

Những bài đầu tiên (do Jay và Hamilton viết) nêu lên các nguy cơ của một quốc gia phân tán: bất ổn nội bộ, xung đột giữa các bang, nguy cơ ngoại bang lợi dụng. Các tác giả lập luận rằng chỉ một chính phủ liên bang vững mạnh mới đảm bảo được quốc phòng, ổn định chính trị, và vị thế quốc tế.

2. Ưu việt của Hiến pháp mới so với Liên minh cũ (Bài 37-51)

Madison đặc biệt nổi bật trong phần này, phân tích kỹ lưỡng về những điểm yếu của *Các điều khoản Hợp bang*, đồng thời trình bày các cơ chế kiểm soát quyền lực trong Hiến pháp mới. Bài số 10 của ông là áng văn bất hủ trong lịch sử chính trị, lập luận rằng một nước Cộng hòa lớn sẽ

làm giảm tác hại của các phe phái và xung đột lợi ích bằng cách phân tán quyền lực trong phạm vi rộng.

3. Phân tích các nhánh quyền lực trong chính quyền mới (Bài 52–85)

Các bài luận đi sâu vào mô tả cơ cấu tam quyền phân lập: Lập pháp, Hành pháp và Tư pháp, với phân quyền rõ ràng và cơ chế “kiểm soát – đối trọng” (checks and balances).

- Quyền Lập pháp của hai viện (Hạ viện và Thượng viện) được thiết kế để dung hòa giữa đại diện dân chủ và đại diện tiểu bang.
- Quyền Hành pháp tập trung vào một tổng thống, đủ mạnh để hành động, nhưng vẫn bị kiểm soát bởi Lập pháp.
- Quyền Tư pháp (đặc biệt là tòa án tối cao) được bảo vệ khỏi ảnh hưởng chính trị để giữ vai trò là người bảo vệ Hiến pháp.

Các bài số 78-83, do Hamilton viết, đã đặt nền móng cho tư tưởng tòa án hiến pháp độc lập – một nguyên lý cốt lõi trong hệ thống tư pháp hiện đại mà vẫn được áp dụng đến tận bây giờ.

CHÂN DUNG BA TÁC GIẢ VĨ ĐẠI

1. Alexander Hamilton (1757–1804)

- Vai trò: Kiến trúc sư của hệ thống tài chính Mỹ; Bộ trưởng Tài chính đầu tiên; tác giả của 51/85 bài trong *Luận cương Người Liên bang*.
- Tư tưởng nổi bật: Chính phủ trung ương mạnh, tài chính quốc gia ổn định, bảo vệ luật pháp và quyền lực Hành pháp vững chắc.
- Di sản: sáng lập Ngân hàng Quốc gia, hệ thống thuế quan, cấu trúc nợ công liên bang và thúc đẩy sản xuất trong nước, đặt nền tảng cho nhà nước Cộng hòa hùng mạnh Hoa Kỳ của ngày hôm nay.

- Tâm ảnh hưởng: hình mẫu của một nhà kỹ trị xây dựng quốc gia, ngày nay hình ảnh ông được in trên tờ 10 đô-la Mỹ.

2. James Madison (1751-1836)

- Vai trò: “Cha đẻ của Hiến pháp”; Tổng thống thứ tư của Hoa Kỳ (1809-1817); tác giả của 29 bài trong *Luận cương Người Liên bang*.
- Tư tưởng nổi bật: Kiểm soát quyền lực bằng phân quyền, Cộng hòa đại diện, bảo vệ quyền tự do của nhân dân qua thể chế.
- Tác phẩm để đời: Bài luận số 10 và 51 – hai trong số những văn bản chính trị có ảnh hưởng sâu rộng nhất mọi thời đại.
- Di sản: Đồng tác giả của *Tuyên ngôn Nhân quyền* – 10 tu chính án đầu tiên bảo vệ quyền cá nhân trong Hiến pháp Hoa Kỳ, đồng sáng lập Đảng Dân chủ – Cộng hòa với Thomas Jefferson.

3. John Jay (1745-1829)

- Vai trò: Nhà ngoại giao, luật gia, chính trị gia; tác giả của 5 bài đầu tiên trong *Luận cương Người Liên bang*, Chủ tịch đầu tiên của tòa án tối cao Hoa Kỳ (1789-1795).
- Thành tựu ngoại giao: Đồng tác giả của Hiệp định Paris (1783) chấm dứt Chiến tranh Cách mạng.
- Tư tưởng nổi bật: Ủng hộ chính phủ thống nhất, cảnh báo nguy cơ chia rẽ và xung đột quốc tế.
- Di sản: Được đánh giá là người đặt nền móng cho vai trò độc lập và tối cao của ngành Tư pháp trong thể chế Hoa Kỳ.